

ADAM ZAGAJEWSKI

A költészet védelme stb.

*Igen, a költészet védelme és a fennkölt stílus stb.,
de ugyanúgy a nyári este egy kisvárosban,
mikor illatoznak a kertek, a macskák pedig
békésen ülnek a házak előtt, mint kínai filozófusok.*

Beszélgetés

*Beszélgetések barátokkal, olykor
a semmiről, filmekről vagy televízióról,
vagy a komolyabb társalgások, valódi tétellel,
kínzásokról, szenvedésről, éhségről,
úgyszintén a könnyed érzéki kalandokról,
„mit mondott a nő, s akkor mire gondolt a férfi”.*

*Vagy talán túl sokat beszélünk,
mint azok a francia turisták, kiket Görögország
szent hegynéke meredek lejtőjén hallottam,
figyelmetlenségük a delphi labirintusban
(épes megjegyzéseiket a szállodai vacsoráról).
Nem tudjuk, nem tudhatjuk,*

*vajon üdvözülnünk-e,
vajon mikroszkopikus lelkiünk,
mely semmi rosszat nem tett,
de semmi jót sem cselekedett,
válaszol-e az ismeretlen nyelven feltett kérdésre.
Vajon elegendő a költészet káprázata,*

*az elragadtatás egy zenemű staccato tételétől,
a folyó látványa és a levegőé, ahogy békésen
belép augusztus felbeviült tornyai közé,
s a vágyódás a tengerhez, mindig egy újhoz, frisshez.
Vajon az ünneplés percei és a hozzájuk társuló
érzés, hogy hirtelen visszatért valami,*

*mely nélkül nem lehet élni (és mégis lehet),
ellensúlyozzák-e a pusztság és a harag éveit,
a szórakozottság hónapjait, a zaklatottságét –
nem tudjuk, nem tudhatjuk,
vajon üdvözülünk-e
az idő végeztével.*

Nem volt gyermekkor

*És milyen volt az ön gyermekora? – kérdi
végül egy kissé kedvetlen újságíró.
Nem volt gyermekkor, csak fekete varjak
és áramra szomjazó villamosok,
kövér papok súlyos miserubái,
rézszín arcú tanító bácsik.
Nem volt gyermekkor, csak várakozás.
A hárslevelek éjjelente foszforként ragyogtak,
eső nedvesítette a komor dalnokok ajkát.*

Az öreg Marx

*Már képtelen figyelni.
London nyirkos,
minden szobában köhögnek.
Soha nem szerette a telet.
Újra és újra átírja régi
kéziratait, kedvetlenül.
A papír sárga és
mállós, mint a tüdőbaj.*

*Miért törekszik az élet
konokul a enyészet felé?
Hanem álmában megjön a tavasz
és a hó, mely egyetlen
ismert nyelvet sem beszél.
És hová helyezhetné
a szerelmet az ő rendszerében?
Ahol a kék virágok.*

Gyűlöli az anarchistákat,
az idealisták untatják.
Jelentéseket kap Oroszországból,
sajnos mind nagyon részletes.
A franciák gazdagodnak.
Lengyel földön csend, alpáriság.
Amerika egyre csak növekszik.
Vér mindenfelé,

talán lecseréli a tapétát.
Arról kezd töprengeni,
hogy a szegény emberiség
szüntelenül a régi
rögökön halad tovább,
mint a város bolondja,
öklével fenyegetve
a látbatatlan Istent.

A Színművészeti Főiskola beszédtanárnője nyugdíjba vonul

*Magas, félénk és jól öltözött,
egy kissé régimódi eleganciával.*

*Búcsút vesz a diákoktól, a tanároktól,
és bizalmatlanul tekintget körbe.*

*Biztos benne, hogy meg fogják nyomorítani a nyelvet,
könyörtelenül és büntetlenül.*

*Átveszi az oklevelet (majd később ellenőrzi, helyes-e
a megfogalmazása). Fordul s eltűnik a színpal mögé,*

*a fényszórók bársonyos árnyába,
a csendbe.*

*Most magunkra maradunk.
Meg fogjuk nyomorítani a nyelvet, a szánkat.*

Apró tárgyak

*Kortársaim rajonganak az apró tárgyakért,
a száraz tengeri csillagokért, melyek elfeledték a tengert,
a mozdulatlan, bánatos órákért, az időközben
elpusztult városokból küldött képeslapokért
és az elrejtett, olvasatlan levelekért,
melyekben csak kerülgetik az olyan szavakat,
hogy „hiányzol”, és „beteg vagyok” és „vége”.
Az alvó vulkánokat csodálják.
Nem akarják a fényt.*

Camogli

*Magas, régi házak a strand mentén,
egy álmos macska, a halászokat várja
a felgöngyölt, fehérbálókön:
csendes november Camogliban –
a nyugdíjasok a heverőkön sütkéreznek,
lustán cirkál a nap
és a strand kavicsai szabadon
gurulnak ide-oda,
hanem ő, a tenger, folyton kijön a partra,
bullámról bullámra, mintha kíváncsi lenne,
mi történt a nyári tervekkel
és a mi álmunkkal,
mivé változott az ifjúságunk.*

ZSILLE GÁBOR *fordításai*

Adam Zagajewski lengyel költő, esszéista. 1945-ben született Lembergben. A kortárs líra egyik legjelentősebb szerzője, az irodalmi Nobel-díj várományosa. Könyvei franciául és angolul is megjelennek. Húszéves párizsi emigrációt követően, 2002 óta Krakkóban él. Magyar nyelvű verseskötete: *Bármi is történt*. Ford. Zsille Gábor 2004, Orpheusz Kiadó.